

Боши биринчى бетда

Нече минг йиллардан бери яшаб келдөйт Эрон сүзи кеч кимде шубхада, гумон түздөрмайды, кеч бир халкынг яшашыга халқын бермайды. Жамда хәч бир милинин маданияти ёйи худайдаға хөрб болмайды. Дүнендин барча маңырынты халқтарын бу улут тарихий, илму донишмандыларинин рамзи бўлумни сўзини хам роат-этиром билан тигла оладилар. Декла ва Фрот дарёлар орасидан кай бир супола ҳукм сурасин, давлат кай бир номда юртимасин, халқ эрон халқи деб атлаган. Эрон Турун сүзи азали-зандан қадимий маңба-ларда, айтувзарду қўшилларда, афсоноя татириларда ёман-ең келган. Дунёни танигар, фозил, комил, кўчи очи, мирифатли кишилар бу мукаддас сўзларга алоқиди этиром билан муносабатда бўлганлар ва бўлладилар. Эрон давлатининг симолиги йигирма беш милион на- фар туркий озарбайжоний яшашади. Ва бу худуд Эрон Озарбайжоний дега атлади. Эрон сўзи кеч бир туркийнинг яшашига моневли килаётгани ўйк. Диңдош ва имондош бир халқар бундан бўн ҳам ахил ва инок яшайверадилар. Эрон сўзи шу милилата мансуб, ургу ва қам-ларнинг қалбига чекиси бир илҳом солиб, ўтмиш акждодларин покиза руҳи мисои алодлар кўнглини илтиф яшамоқда.

Турун - Турикстон сўзи эса кум-га сингтаг сувден ўз-узидан гойиб бўди. Асл туркий урулар босинчи, келгинди ва социалистарининг хо-кона зарбасига учадилар. Бирон хо-кона бу зугуулар халқинизда-ги туркийлик ва туркличилини син-дира оладиди, аксинса, уни комунистик империя ва яғонин да-шатли катоғонларда тобади, яна-да яшовчан қиди. Шу боис, бун-дан бўни ҳархонга қарбонинг барча-за-васин очиб бергант ўтмишош ус-толаридан ўрнан олиб, ҳар гал она милилата унсон, амал ва бой-лика, сотиги туравергандар. Оки-батда она Туркистон ганинларининг қиморлиг тикилган эн катта бойлик-ка айланди. Конхур совет империяси Шарқий Туркостонин онгли ра-вишида Хитоға тұхфа қильди. Жану-ний Туркистон Ағронистон тарки-бида қолди. Сталининг чекига туш-санниг қалбига чекиси бир илҳом солиб, ўтмиш акждодларин покиза руҳи мисои алодлар кўнглини илтиф яшамоқда.

МОСКВА МАТБУТИНИНГ ҲАДДИ-ХАРАКАТИНИ КУЗАТАМАН. Улар ўзларининг шовинистик, ганинларча сийасини яширлайдилар. «Ўрта Осиёда бугунга келиб Россия, Ҳитоғ, Эрон ва Турикстонин манба-ларни маданияти ёйи худайда-га хөрб солмайди. Дүнендин барча маңырынты халқтарын бу улут тарихий, илму донишмандыларинин рамзи бўлумни сўзини хам роат-этиром билан тигла оладилар. Декла ва Фрот дарёлар орасидан кай бир супола ҳукм сурасин, давлат кай бир номда юртимасин, халқ эрон халқи деб атлаган. Эрон Турун сўзи азали-зандан қадимий маңба-ларда, айтувзарду қўшилларда, афсоноя татириларда ёман-ең келган. Дунёни танигар, фозил, комил, кўчи очи, мирифатли кишилар бу мукаддас сўзларга алоқиди этиром билан муносабатда бўлганлар ва бўлладилар. Эрон давлатининг симолиги йигирма беш милион на- фар туркий озарбайжоний яшашади. Ва бу худуд Эрон Озарбайжоний дега атлади. Эрон сўзи кеч бир туркийнинг яшашига моневли килаётгани ўйк. Диңдош ва имондош бир халқар бундан бўн ҳам ахил ва инок яшайверадилар. Эрон сўзи шу милилата мансуб, ургу ва қам-ларнинг қалбига чекиси бир илҳом солиб, ўтмиш акждодларин покиза руҳи мисои алодлар кўнглини илтиф яшамоқда.

...Хиндостоннинг дабодабали супер маркету бозорларни кўяв-неринг, шундокина куч баъдигани ўтмиш алоқиди ниматланади.

Бетакор бир илоҳийлик мушас-сам бўлумни улуг биндири, устидан учгандан ҳам вужудимда ҳас-

ратти-ҳарқатларга нисбатан тескари ривожланганини, иктисаду сиёсатда бир оёб билан эмас, тўрт оёқлаб, ўрмалаб юргизилганини охир-оки-батда бор бўй-басти билан тушу-нади. Бу орада у она-заманига ало-қаси ўйк кай бир шахснинг ҳайкални олиб ташлангани учун қайғурб юр-гандан кўра молига тўрт бир мак-кани майдолаб берган, ярим вай-роғн шаклидаги ҳўялигини тикила-гани, мәткулганини ҳам англаб етад. Шуни алоҳида таъкидлаш жо-изи, ақл-заковат билан меҳнат кип-милаб турган Жўйи Азрз қўвирин-гинг босиланишини ёки Тошкент дар-вазасин очиб бергант ўтмишош ус-толаридан ўрнан олиб, ҳар гал она милилата унсон, амал ва бой-лика, сотиги туравергандар. Оки-батда она Туркистон ганинларининг қиморлиг тикилган эн катта бойлик-ка айланди. Конхур совет империяси Шарқий Туркостонин онгли ра-вишида Хитоға тұхфа қильди. Жану-ний Туркистон Ағронистон тарки-бида қолди. Сталининг чекига туш-санниг қалбига чекиси бир илҳом солиб, ўтмиш акждодларин покиза руҳи мисои алодлар кўнглини илтиф яшамоқда.

...Хиндостоннинг дабодабали супер маркету бозорларни кўяв-неринг, шундокина куч баъдигани ўтмиш алоқиди ниматланади.

Бетакор бир илоҳийлик мушас-сам бўлумни улуг биндири, устидан учгандан ҳас-

роитни ҳисобга олиб, қатор жабҳа-ларда орқадошларимиздан фарқли ўлғар сиёсат юргизишга тўғри ке-лайди. Жугофий жойлашува, тарихий анъана-лар ва урф-одатларнинг шакл-ларини, қолаверса, реал тузум, давлат курниши ва бугунги воқе-лидан келиб чиқиб маълум бир йўнайлишларда янги, ўзига хос сиё-сат ишлаб чишига тўғри келади. Дейлик, Туркия йўлини амалга ошириш учун бузидаги ижтимоий онг ва сиёсий маданиятининг дарёжаси ҳам орқадошларимизни билан ба-робар бўниши керак. Ҳадолани, бу орадаги тафров жуда катта. Бу-гунги кунда Туркия нафакат кўплаб Осиё давлатлари ва ҳатто аксарий жаҳбала-ларда қатор Европа мамла-клаттарига ҳам ўнрак бўларни ҳоладидар. Бу гўзул туркода Осиёнинг ҳа-диси-ни таклиф этадан. Бу каби тадбирлардан чўчимаслик керак. Ҳар ҳолда миллатнинг манши боши кесилгандан кўра жисмонан боши кесилгандан ўн чандон енгилордир. Ва ниҳоят гунонкорни жаҳолашни суду мелиса, прокуратурдан олиб, қилиб келган юқоридаги жазоларга ошириш учун бузидаги ижтимоий онг ва сиёсий маданиятининг дарёжаси ҳам орқадошларимизни билан ба-робар бўниши керак. Ҳадолани, бу орадаги тафров жуда катта. Бу-гунги кунда Туркия нафакат кўплаб Осиё давлатлари ва ҳатто аксарий жаҳбала-ларда қатор Европа мамла-клаттарига ҳам ўнрак бўларни ҳоладидар. Бу гўзул туркода Осиёнинг ҳа-диси-ни таклиф этадан. Бу каби тадбирлардан чўчимаслик керак. Ҳар ҳолда миллатнинг манши боши кесилгандан кўра жисмонан боши кесилгандан ўн чандон енгилордир. Ва ниҳоят гунонкорни жаҳолашни суду мелиса, прокуратурдан олиб, қилиб келган юқоридаги жазоларга ошириш учун бузидаги ижтимоий онг ва сиёсий маданиятининг дарёжаси ҳам орқадошларимизни билан ба-робар бўниши керак. Ҳадолани, бу орадаги тафров жуда катта. Бу-гунги кунда Туркия нафакат кўплаб Осиё давлатлари ва ҳатто аксарий жаҳбала-ларда қатор Европа мамла-клаттарига ҳам ўнрак бўларни ҳоладидар. Бу гўзул туркода Осиёнинг ҳа-диси-ни таклиф этадан. Бу каби тадбирлардан чўчимаслик керак. Ҳар ҳолда миллатнинг манши боши кесилгандан кўра жисмонан боши кесилгандан ўн чандон енгилордир. Ва ниҳоят гунонкорни жаҳолашни суду мелиса, прокуратурдан олиб, қилиб келган юқоридаги жазоларга ошириш учун бузидаги ижтимоий онг ва сиёсий маданиятининг дарёжаси ҳам орқадошларимизни билан ба-робар бўниши керак. Ҳадолани, бу орадаги тафров жуда катта. Бу-гунги кунда Туркия нафакат кўплаб Осиё давлатлари ва ҳатто аксарий жаҳбала-ларда қатор Европа мамла-клаттарига ҳам ўнрак бўларни ҳоладидар. Бу гўзул туркода Осиёнинг ҳа-диси-ни таклиф этадан. Бу каби тадбирлардан чўчимаслик керак. Ҳар ҳолда миллатнинг манши боши кесилгандан кўра жисмонан боши кесилгандан ўн чандон енгилордир. Ва ниҳоят гунонкорни жаҳолашни суду мелиса, прокуратурдан олиб, қилиб келган юқоридаги жазоларга ошириш учун бузидаги ижтимоий онг ва сиёсий маданиятининг дарёжаси ҳам орқадошларимизни билан ба-робар бўниши керак. Ҳадолани, бу орадаги тафров жуда катта. Бу-гунги кунда Туркия нафакат кўплаб Осиё давлатлари ва ҳатто аксарий жаҳбала-ларда қатор Европа мамла-клаттарига ҳам ўнрак бўларни ҳоладидар. Бу гўзул туркода Осиёнинг ҳа-диси-ни таклиф этадан. Бу каби тадбирлардан чўчимаслик керак. Ҳар ҳолда миллатнинг манши боши кесилгандан кўра жисмонан боши кесилгандан ўн чандон енгилордир. Ва ниҳоят гунонкорни жаҳолашни суду мелиса, прокуратурдан олиб, қилиб келган юқоридаги жазоларга ошириш учун бузидаги ижтимоий онг ва сиёсий маданиятининг дарёжаси ҳам орқадошларимизни билан ба-робар бўниши керак. Ҳадолани, бу орадаги тафров жуда катта. Бу-гунги кунда Туркия нафакат кўплаб Осиё давлатлари ва ҳатто аксарий жаҳбала-ларда қатор Европа мамла-клаттарига ҳам ўнрак бўларни ҳоладидар. Бу гўзул туркода Осиёнинг ҳа-диси-ни таклиф этадан. Бу каби тадбирлардан чўчимаслик керак. Ҳар ҳолда миллатнинг манши боши кесилгандан кўра жисмонан боши кесилгандан ўн чандон енгилордир. Ва ниҳоят гунонкорни жаҳолашни суду мелиса, прокуратурдан олиб, қилиб келган юқоридаги жазоларга ошириш учун бузидаги ижтимоий онг ва сиёсий маданиятининг дарёжаси ҳам орқадошларимизни билан ба-робар бўниши керак. Ҳадолани, бу орадаги тафров жуда катта. Бу-гунги кунда Туркия нафакат кўплаб Осиё давлатлари ва ҳатто аксарий жаҳбала-ларда қатор Европа мамла-клаттарига ҳам ўнрак бўларни ҳоладидар. Бу гўзул туркода Осиёнинг ҳа-диси-ни таклиф этадан. Бу каби тадбирлардан чўчимаслик керак. Ҳар ҳолда миллатнинг манши боши кесилгандан кўра жисмонан боши кесилгандан ўн чандон енгилордир. Ва ниҳоят гунонкорни жаҳолашни суду мелиса, прокуратурдан олиб, қилиб келган юқоридаги жазоларга ошириш учун бузидаги ижтимоий онг ва сиёсий маданиятининг дарёжаси ҳам орқадошларимизни билан ба-робар бўниши керак. Ҳадолани, бу орадаги тафров жуда катта. Бу-гунги кунда Туркия нафакат кўплаб Осиё давлатлари ва ҳатто аксарий жаҳбала-ларда қатор Европа мамла-клаттарига ҳам ўнрак бўларни ҳоладидар. Бу гўзул туркода Осиёнинг ҳа-диси-ни таклиф этадан. Бу каби тадбирлардан чўчимаслик керак. Ҳар ҳолда миллатнинг манши боши кесилгандан кўра жисмонан боши кесилгандан ўн чандон енгилордир. Ва ниҳоят гунонкорни жаҳолашни суду мелиса, прокуратурдан олиб, қилиб келган юқоридаги жазоларга ошириш учун бузидаги ижтимоий онг ва сиёсий маданиятининг дарёжаси ҳам орқадошларимизни билан ба-робар бўниши керак. Ҳадолани, бу орадаги тафров жуда катта. Бу-гунги кунда Туркия нафакат кўплаб Осиё давлатлари ва ҳатто аксарий жаҳбала-ларда қатор Европа мамла-клаттарига ҳам ўнрак бўларни ҳоладидар. Бу гўзул туркода Осиёнинг ҳа-диси-ни таклиф этадан. Бу каби тадбирлардан чўчимаслик керак. Ҳар ҳолда миллатнинг манши боши кесилгандан кўра жисмонан боши кесилгандан ўн чандон енгилордир. Ва ниҳоят гунонкорни жаҳолашни суду мелиса, прокуратурдан олиб, қилиб келган юқоридаги жазоларга ошириш учун бузидаги ижтимоий онг ва сиёсий маданиятининг дарёжаси ҳам орқадошларимизни билан ба-робар бўниши керак. Ҳадолани, бу орадаги тафров жуда катта. Бу-гунги кунда Туркия нафакат кўплаб Осиё давлатлари ва ҳатто аксарий жаҳбала-ларда қатор Европа мамла-клаттарига ҳам ўнрак бўларни ҳоладидар. Бу гўзул туркода Осиёнинг ҳа-диси-ни таклиф этадан. Бу каби тадбирлардан чўчимаслик керак. Ҳар ҳолда миллатнинг манши боши кесилгандан кўра жисмонан боши кесилгандан ўн чандон енгилордир. Ва ниҳоят гунонкорни жаҳолашни суду мелиса, прокуратурдан олиб, қилиб келган юқоридаги жазоларга ошириш учун бузидаги ижтимоий онг ва сиёсий маданиятининг дарёжаси ҳам орқадошларимизни билан ба-робар бўниши керак. Ҳадолани, бу орадаги тафров жуда катта. Бу-гунги кунда Туркия нафакат кўплаб Осиё давлатлари ва ҳатто аксарий жаҳбала-ларда қатор Европа мамла-клаттарига ҳам ўнрак бўларни ҳоладидар. Бу гўзул туркода Осиёнинг ҳа-диси-ни таклиф этадан. Бу каби тадбирлардан чўчимаслик керак. Ҳар ҳолда миллатнинг манши боши кесилгандан кўра жисмонан боши кесилгандан ўн чандон енгилордир. Ва ниҳоят гунонкорни жаҳолашни суду мелиса, прокуратурдан олиб, қилиб келган юқоридаги жазоларга ошириш учун бузидаги ижтимоий онг ва сиёсий маданиятининг дарёжаси ҳам орқадошларимизни билан ба-робар бўниши керак. Ҳадолани, бу орадаги тафров жуда катта. Бу-гунги кунда Туркия нафакат кўплаб Осиё давлатлари ва ҳатто аксарий жаҳбала-ларда қатор Европа мамла-клаттарига ҳам ўнрак бўларни ҳоладидар. Бу гўзул туркода Осиёнинг ҳа-диси-ни таклиф этадан. Бу каби тадбирлардан чўчимаслик керак. Ҳар ҳолда миллатнинг манши боши кесилгандан кўра жисмонан боши кесилгандан ўн чандон енгилордир. Ва ниҳоят гунонкорни жаҳолашни суду мелиса, прокуратурдан олиб, қилиб келган юқоридаги жазоларга ошириш учун бузидаги ижтимоий онг ва сиёсий маданиятининг дарёжаси ҳам орқадошларимизни билан ба-робар бўниши керак. Ҳадолани, бу орадаги тафров жуда катта. Бу-гунги кунда Туркия нафакат кўплаб Осиё давлатлари ва ҳатто аксарий жаҳбала-ларда қатор Европа мамла-клаттарига ҳам ўнрак бўларни ҳоладидар. Бу гўзул туркода Осиёнинг ҳа-диси-ни таклиф этадан. Бу каби тадбирлардан чўчимаслик керак. Ҳар ҳолда миллатнинг манши боши кесилгандан кўра жисмонан боши кесилгандан ўн чандон енгилордир. Ва ниҳоят гунонкорни жаҳолашни суду мелиса, прокуратурдан олиб, қилиб келган юқоридаги жазоларга ошириш учун бузидаги ижтимоий онг ва сиёсий маданиятининг дарёжаси ҳам орқадошларимизни билан ба-робар бўниши керак. Ҳадолани, бу орадаги тафров жуда катта. Бу-гунги кунда Туркия нафакат кўплаб Осиё давлатлари ва ҳатто аксарий жаҳбала-ларда қатор Европа мамла-клаттарига ҳам ўнрак бўларни ҳоладидар. Бу гўзул туркода Осиёнинг ҳа-диси-ни таклиф этадан. Бу каби тадбирлардан чўчимаслик керак. Ҳар ҳолда миллатнинг манши боши кесилгандан кўра жисмонан боши кесилгандан ўн чандон енгилордир. Ва ниҳоят гунонкорни жаҳолашни суду мелиса, прокуратурдан олиб, қилиб келган юқоридаги жазоларга ошириш учун бузидаги ижтимоий онг ва сиёсий маданиятининг дарёжаси ҳам орқадошларимизни билан ба-робар бўниши керак. Ҳадолани, бу орадаги тафров жуда катта. Бу-гунги кунда Туркия нафакат кўплаб Осиё давлатлари ва ҳатто аксарий жа

Омон МАТЖОН

Ўзбекистон, эрк ўзбекистон, ўзбек һафузи тут!

Уй

Бу не ойна уй, не биллур қаср,
Нурлар, шарпаларнинг бу қандай
рақси?
Хар бир нафасингга бунда бор тасвир,
Хар юрак зарбининг кўринур акси.
Бу не ойна уй, ҳар битта кўзгу —
Сайд ъёмининг аниқ шахдат.
Томонлар тўртмансеб солмайди кутку.
Кўзларга ҳокимлик қилмас маҳобат.
Жимир-жимир чашма ё күш кўзлари,
Устунда тигтаган сезимли симоб,
Бариди бир руҳининг бордир излари,
Айни пайт саводлар, айни пайт жавоб.
Энди мен аминман, шу ойдин уйда,
Янни аён жойда ҳар битта самар,
Одамзод яшайди — кўзи уйқуда,
Умр не, мазмун не, буткул бехабар.
Е олис қўёшнинг элитиг тафти,
Е ойгача бордай шай таҳтиравон,
Юлдузга пайванддай умр дарахти,
Не мунча лоқайдил сингар инсон?

У билмас, бу кўзгу нечог ғаройиб,
Ҳатто нафас тегса хира тортишин!
Салга дарз кетиши, салга қорайиб,
Бунда коронуларни яна ортиши.

Билмас, на ул ҳар кеч юлдуз ёмғири:
Билмас, кимлар боис қолиб жабрга,
Бутраб ўн саккиз минг оламининг бири,
Биллур кукинлари тўкилур ерга!

Нега ҳушёр этмас уни бу фалак,
Коинот — улуғвориана эрур,
Унда иени кўрсан, иени изласак,
Бу — ўзга оламлар оша келган нур!

Бу уйдаги ҳар барг, ҳар гул яфроғи,
Оқми қора булат, ё томчи ёмғир,
Барни ҳисобдадир бордир сўроғи,
Барни бир-биралининг сувратчисидир.

Ўйланг бул маконда меҳр ё ҳаҳр,
Газаб ё мұхаббат — кетарми исиз?
Бирин ҳам қолдирмади бу кўзгу ахир
Одамнинг ўзига қайтарар, сўзисиз!

Билмас, билмайди, бу ойнакор уйда
Миллиён расми бор — тан олмас одам!
Гофил, ким не қилас, деган бир ўйда,
Ўзига ҳукм ёзиг боради, нодон.

Мен энди сезаман — жисимин кўзгудир,
Минг-минг биллур кўзгу сузар

қонимда.
Тафаккурим — кўзгу, исимин кўзгудир,
Яратганинг расми бордир жонимда!

Эй дўст, эй сафардош, эй сен ҳамхона,
Ҳаётмиз! Биргамиз! Бахтимиз кўлди!

Сенга ишонаман! Тик бокаман ҳа,
Сен ҳам Ҳақиқатдан қўрқмасанг

бўлди!

Сафарда юрт ҳақида

изтиробли ўйлар

Маҳмад кўпиргидан ўтдик әрталаб,
Овропдан яни бир китъя ошиб.
Босфор туман эди — кўринмас эди
Кўпиркнинг у боши билан бу боши.

Мана — тикка ўтга!

Пастликада зўр сув —
Борлигин эслатар ҳорғин кемалар,
Олд туман, орқа ҳам, тепа ҳам туман,
Қўнгилда — оғриқли алланималар...

Бир томон Осиё, бир ён Овропо,
На кўркам саёҳат!

Ташвиши жоиз?
Бу, узоқ қулликнинг сўнгидаги
юртим

Шу тахлит ўйл истаб юрганим боис...

Қаерда сафарда бўлмай, воажаб,
Лондонни, Истанбул, майли, Парижда.
Доним кузатман, юртшошларимиз
Аэропроқ дўйонни излар хорижда.

Тўғри, камбағалмиз, камхарж,
Сир эмас,
Сайлаш-сафодлашиш эмас сира ор.

Доним арzoniga чопаверишнинг,
Аммо, фожиароқ бир томони бор:

Россия чекинди.
Лекин бир касри

Даҳшатга солмоги шарт баримизни:
Шунча вақт эзгани бир ёқ,
Ёмони —

Паст этиб кетиби назаримизни!

Бир пайт Анқарада «Яники, йўқол!»
деб,
АҚШ байрорини ёқимиши ўшлар.

Мен ўз тарихимга хаёлни кетиб,
Нозик бир масала кўнглимни гашлар:

Жим эдик қизиллар эзгандаги бизни,
Оғзи ола ўтдик ўттис этидан.

Саксонини йиллар қатагонининг
Қараб қола бердиган жим-жит кетидан.

Аммо январдаги қўзғалиш қайдан,
Вулқон портлашинга вож не,

Жавоб ўйўк!
Наҳот битта ион деб ука тош отиб,
Наҳот бир купон деб ака отса ўқ?

Ишидан ҳол сўрдим, ул:

«Ишқ — ҳол эрмас!» деди.

«Ишқ, айтгил қисматми?»

«Ишқ — фол эрмас!» деди.

«Ишқ, суврат ҳадя эт!»

«Ишқ, бу — маъно!» деди.

«Ишқ, дардинг ўлдирур!»

«Ишқ, бу — даво!» деди.

«Ишқ, ҳамроҳ ўл!» дедим.

«Ишқ — сорбон!» —

деди ул.

«Ишқ, кел соғиндим-ай!»

«Ишқ — армон!» —

деди ул.

«Ишқ, сен қалбимдасан!»

«Хотирнинг жамму?» деди.

«Ишқ! Диidor истадим!»

«Ишқ ўзи камму?» деди.

2-3 январь, Ҳоразм

Ҳоразмда қор юқидан оғочлар синди.
Кун-тун фалак тегирмони муз

сепди гўё.

Куриб,
кўкаучиб кетгап Жайхуннинг энди
Булат бўлиб тушишидан борми

бир маъно?

Оёқларин муз новдалар қўйвормай,
ушлаб,

Парвозлари қотишгандек совуқ

темирга,

Шоҳлар аро паноҳ топган

жуникуккан қуашлар,

Дарахтларга қўшилишиб қулашди

ерга...

Ўзбекистон! Сенинг ўқтам оёқларингни
Юз ўйл шундоқ қўйвормади

Шимол музлари.

Юкинг — оғир, шамоллар — оч...

Ва шоҳларингда

Жон қуашларим минг жовдираб

боқар қўзлари...

Қаҳратонда ҳимоятсиз қолади муҳит,

Йиқилгандар, тўхтаганлар, сўзсиз —

ўладир.

Ўзбекистон, эрк дарахтим, ўзи
бардад тут,
Парвозга шай қуашлар билан елканг
тўладир!

Бу боғлардан бизлар ўтдик,
бизим издан кимлар ўтар?

Бу йўлларга бизлар ўтдик,
вафо фалак, кимлар етар?

Эй одамзод, қалбингдаги

чамалнинг ҳолин сўра.

Оғиз очдиган, мақсад учун

сўзларингнинг болин сўра.

Адил тоқقا сунянганлар,

куйлардаги тошлар нечун?

Этилмаса Ҳаққа бўйининг,

турур нечун, бошлар нечун?

Тонг лаҳзасин қонли қўриб,

бағрингни сен қон этимагил.

Қилич тутган ҳар нокасин

Ботир билиб жон тикмагил.

Назар этигил, ёшу кекса

Бир маъдамга зордир бу кун.

Газабин қўй, фақат меҳр,

фақат меҳр кордир бу кун.

Бу боғлардан бизлар ўтдик,

бизим издан кимлар ўтар?

Бу йўлларга бизлар ўтдик,

вафо фалак, кимлар етар?

Буғун юрт уғифида бир нур кўринди,
Бекларни кенгашга чорланг, ҳазратим.
Кўш бошли қузғуннинг қаноти синди,
Бекларни кенгашга чорланг, ҳазратим.

Аммо ёв алдаша ҳамон кўп моҳир,
Кўнгидан кетса шундоқ жавоҳир.
Банди кишинимиз ҳали кўп оғир,
Бекларни кенгашга чорланг, ҳазратим.

Ҳали оғзи ола ва тумтарақмиз,
Баъзилар қўлида шундан тайёқмиз,
Бирлашсан кўплардан қудратлироқмиз,
Бекларни кенгашга чорланг, ҳазратим.

Ўзимиз олайлик йўллардан тошни,
Ўзимиз аритиб диллардан гашни,
Ўзимиз бошлайлик кекса ёшни,
Бекларни кенгашга чорланг, ҳазратим.

Ҳар қалбаги умид, пок ҳаёл ҳақи,
Байроқда юз очган илк ҳилол ҳақи,
Толемизда балқан Истиқол ҳақи,
Бекларни кенгашга чорланг, ҳазратим.

Болаликда ўч олишга ўч эдим жуда,
Тинмас эдим бир туртгани иккӣ туртмасам.
Кейин бийдим, не кўп — нокас қўйдир дунёда,
На сўз айтиб улгирасан, на ичиб қасам.

Одам ёруғ ҳаёлларга хожа экан чин,
Кўнгилда кин, гараз саклаб юрмаги като.
Емонларни бир кун албат жазолаш учун
Учга ўзи ҳакам экан Танги Таоло.

и и хуш кўрардингиз. Мен ҳам. Аслида Сиз

ниним севсангиз мен ҳам ўшан севардим...

Қабр устига бош қўйганимча узоқ қолиб
кетдим. Емир шовулла бўди, кўз ўшларим
ни олиб селларга айланди. Ушал Сиз қўшиц
ларни кўш кўрадиган айланар. Сиз қўшицларни
ана шу дунёв боринг, зиёрат қўнинг. Ирмоқ
бўлсанги, дарёларга айланаб қўйдиган. Кўл
мак, бўлсанги, денингларга айланасиз. Унис
йигълайтган лолалар сизга не-не ҳикматларни
сўзлагай. Унтуғанинг хайрли ишларни, ин-
соний бурч, инсоний таънни таънлагай. Бир бўл-
шада шоғирилган шоғирилганни таънлагай.

Унис айлонадир, — дейдилар. Бахтиёр ва
ғамгин лаҳзаларингда ота ва бободар тўғри-
сигида кўнгилни айлонадир. Қабристон
фақатини мархумлар дағишиларига таънлагай.
Кабристонни мен унисиз табаррук дунёни
бўлди. Дарёларни айланадир. Айланадир. Айланадир.

Кабристонни мен унисиз табаррук дунёни

Индишт-эзгулик аутожи

«Наврӯз - 92»: дил сўзлари

Эркин САМАНДАРОВ, Узбекистон республикаси Баш вазирин үрибосари, «Наврӯз-92» халқаро театр фестивали ташкилчи комитетининг раиси: — Гўзал ортиганинг ўтётган бу галиғ фестивали ўз-ўзидан Наврӯз байрами тантаналарига уланиб кетди. Фестивалинина яна бир аҳамияти томони шундаки, энди бу анжуманда собиқ республиканлар эмас, балки мустақил давлатларининг театр санъаткорлари қатнашмоқдалар. Наврӯз байрами тантаналарига уланиб кетди. Фестивалинина яна бир аҳамияти томони шундаки, энди бу анжуманда собиқ республиканлар эмас, балки мустақил давлатларининг театр санъаткорлари қатнашмоқдалар.

Хозир Мустақил давлатлар Ҳамзиатларига ўзбоқ бўлган республиканларининг театр ўшишлари йигон конфедерация асосида бирлашиб, ҳамкорликда ва ҳам-

аргисти, меҳнат қаҳрамони: — Гапнинг очиги, собиқ Иттифоқ давридан йигинар, фестиваллар «ура-ура» билан ўтар эди. Иходий анжуманларда асаарларга холос бахо беришдан кўра, танана руҳи устуң бўларди. Асаар мавзууси ёки мазмугига қараб эмас, танишибилинчлики ёки зиёфатга қарб баҳолананди. Энди фестивалларининг асл мояхитига енгил-елли қарайдиган уйдан замонлар ўтётди. Ҳар бир халқ ўз милодий маданияти ва санъатни чинчамага ривожлантиришга ҳамда жаҳон саҳнага олиб чиқиши астойдил бел боғладилар.

Хозир Мустақил давлатлар Ҳамзиатларига ўзбоқ бўлган республиканларининг театр ўшишлари йигон конфедерация асосида бирлашиб, ҳамкорликда ва ҳам-

маданияти ҳаётди. Денгри, барча спектакллар тарихий мавзуда бўлди, фестиваль иштирокчиларидан ва томонабинларда катта қизиғи ўйтотди. Демак, мустақил ҳалиларининг ўз тарихига, отабоболари руҳига муорозат килинчлири. Узлнгига қайтишининг ёркин белгисидир. Бу ҳол менинг ижодкор сирада ниҳоятида тўлқинлантириб юборди. Уйлайданинг, ўзбек театрлари ҳам репертуарларини бойитишида бундан ўрик оладилар. Тарихсиз бугун ва келажакнинг нурли ўйларини белгилаб олини мумкин эмас.

Бозор иккисоддиги туфайли содир бўлаётган айтим кийинчилклар, музаммолар маданият ва санъат соҳасини иштирокчига бошлайтириб. Лекин бу ташвишлардан асло чўчмаслик кечик. Узбекистон ҳукумати биринчидан галда маданият ва санъат соҳасига ҳар томонлама ёрдам бериш чора-талабларини ишлаб чиқаётди. Масалан, туркӣ ҳалиларининг «Манас» спектаклини олиб келди. Бу асаарни Кирғизистон ҳалқ шоири Жалил Содиков «Манас» эпосида ёзган бўлди, уч кисмдан иборат.

Асаарини ишчикини кисми «Семей — Манаснинг ўғли», учинчиси «Сейтек» деб атади. 1981 йилда бошлиганни бирони ўзининг иштирокчига сифатида ўтётган бу галиги анжуманнинг иштирокчиларини, бу галигида асаарларни ўйлайдиган асаарлар билан бўйин ўтётган. Масалан, туркӣ ҳалиларининг «Чолининг эртаклари», ўзбекларининг «Искандар», кирғизларининг «Буюк қалбиган Манас», қозоқларининг «Асрар татиғуларини кун» спектакллари барча фестивалингизда қатта қизиғи ўтётди ва уларнинг баҳс-мунозараларига сабаб бўлди. Уйлайданинг, бу асаарлар ўзон ўзот вақт театрлар даҳнини саҳнадан тушмайди.

— Асарини бешинчда томошабинлар қандай қабул қилинди?

— Уз асаарим ҳақида гепнириш бироз нокулай бўлса ҳам айтмоқчимлини, спектакли томошабинларнинг ҳақиқий байрамига айланди. Манас кирғиз ҳалилининг буюк қархамонини бўлни билан бирга, милли ифтихори ҳамдир. Манас руҳи кирб бормаган кирғиз қалби, хонадони ва овлии ўйи. Бу ҳаёда истаганча галириш мумкин. Чунки бу ўлмас эпос жаҳоннинг кўлгина тилларига маҳорат билан таржини тушмайди.

Фуреатдан фойдаланниб, фестивалини ҳар жиҳатдан

фикрларда иш юритмоқдалар. Бу ҳар бир ҳаличинга тартиф санъатни ривожига кенг уғзлар очаётар. Масалан, туркӣ ҳалиларининг «Наврӯз» халқаро театр фестивалини бирор бўйин ўтётган бўлди. Аслида Қозоғистондаги бошлиганни бу ажоди анжуманинг репертуари йилдада ўйлаб ўтётган милий асаарлар билан бойиб бормоқда. Ҳар галиғ фестивалида янигина очилғандай театрлар интишарлар билан қатнашмоқда. Бу яхши Шувахонада ҳар галиғ фестивалда иштирокчиларнига кенг уғзлар очаётар. Масалан, ўзбекистон республикаси президентининг шу йил 26 мартаған фармони бунга ёркин мисол бўлади. Жумлада, фармонда маданият ходимиларининг ишҳади мандири сезиларни даражада оширилган.

«Наврӯз-92» халқаро театр фестивали санъатнинг сеҳрли қудратини яна бир карра намобид ўйлайди. У ҳалилар ўтрасидан маданиятнинг ишҳади тасирини ўйнотмайди. Хулоса қилиб, айттандай ҳалилар ўтрасидан анжуманларини газири таъсирларни тушунишни ўтказди. Уйлайданинг ишҳади тасирларни тушунишни ўтказди. Бирор борада, айттандай ҳалилар ўтрасидан анжуманларини газири тасирларни тушунишни ўтказди.

Кирил ЛАВРОВ, Театр ўшишлари Ҳалқаро конференцияси президенти, ҳалқ

артисти, меҳнат қаҳрамони:

— Гапнинг очиги, собиқ Иттифоқ давридан йигинар, фестиваллар «ура-ура» билан ўтар эди. Иходий анжуманларда асаарларга холос бахо беришдан кўра, танана руҳи устуң бўларди. Асаар мавзууси ёки мазмугига қараб эмас, танишибилинчлики ёки зиёфатга қарб баҳолананди. Энди фестивалларининг асл мояхитига енгил-елли қарайдиган уйдан замонлар ўтётди. Ҳар бир халқ ўз милодий маданияти ва санъатни чинчамага ривожлантиришга ҳамда жаҳон саҳнага олиб чиқиши астойдил бел боғладилар.

Спектакль ўзининг бадий этиктига ва яхлитлини кечириб турди. Юсуғининг физионияси ўзининг баландишини кечириб турди. Сахнадаги асаарлар драматик ҳолат ва жесини ўзининг кечириб турди. Асаар мавзуди мутинни янида кечкинлаштиришини маънанини ўзининг кечкинлаштиришини ўзининг кечириб турди.

Резисер Асар мавзуди Фаррух Косимов. У ўз пъесасиғи Абдураҳмон Жомийининг «Юсуғ» ва Зулайҳо достонини асос қилиб олган ва ундиғи драматик кечириши, қаҳрамонларини маънанини кечириб турди. Косимов ўзининг кечириб турди. Асаар мавзуди мутинни янида кечкинлаштиришини маънанини ўзининг кечириб турди.

Спектакль ўзининг бадий этиктига ва яхлитлини кечириб турди. Юсуғининг физионияси ўзининг баландишини кечириб турди. Сахнадаги асаарлар драматик ҳолат ва жесини ўзининг кечириб турди. Асаар мавзуди мутинни янида кечкинлаштиришини маънанини ўзининг кечириб турди.

Спектакль ўзининг бадий этиктига ва яхлитлини кечириб турди. Юсуғининг физионияси ўзининг баландишини кечириб турди. Сахнадаги асаарлар драматик ҳолат ва жесини ўзининг кечириб турди. Асаар мавзуди мутинни янида кечкинлаштиришини маънанини ўзининг кечириб турди.

Спектакль ўзининг бадий этиктига ва яхлитлини кечириб турди. Юсуғининг физионияси ўзининг баландишини кечириб турди. Сахнадаги асаарлар драматик ҳолат ва жесини ўзининг кечириб турди. Асаар мавзуди мутинни янида кечкинлаштиришини маънанини ўзининг кечириб турди.

Спектакль ўзининг бадий этиктига ва яхлитлини кечириб турди. Юсуғининг физионияси ўзининг баландишини кечириб турди. Сахнадаги асаарлар драматик ҳолат ва жесини ўзининг кечириб турди. Асаар мавзуди мутинни янида кечкинлаштиришини маънанини ўзининг кечириб турди.

Спектакль ўзининг бадий этиктига ва яхлитлини кечириб турди. Юсуғининг физионияси ўзининг баландишини кечириб турди. Сахнадаги асаарлар драматик ҳолат ва жесини ўзининг кечириб турди. Асаар мавзуди мутинни янида кечкинлаштиришини маънанини ўзининг кечириб турди.

Спектакль ўзининг бадий этиктига ва яхлитлини кечириб турди. Юсуғининг физионияси ўзининг баландишини кечириб турди. Сахнадаги асаарлар драматик ҳолат ва жесини ўзининг кечириб турди. Асаар мавзуди мутинни янида кечкинлаштиришини маънанини ўзининг кечириб турди.

Спектакль ўзининг бадий этиктига ва яхлитлини кечириб турди. Юсуғининг физионияси ўзининг баландишини кечириб турди. Сахнадаги асаарлар драматик ҳолат ва жесини ўзининг кечириб турди. Асаар мавзуди мутинни янида кечкинлаштиришини маънанини ўзининг кечириб турди.

Спектакль ўзининг бадий этиктига ва яхлитлини кечириб турди. Юсуғининг физионияси ўзининг баландишини кечириб турди. Сахнадаги асаарлар драматик ҳолат ва жесини ўзининг кечириб турди. Асаар мавзуди мутинни янида кечкинлаштиришини маънанини ўзининг кечириб турди.

Спектакль ўзининг бадий этиктига ва яхлитлини кечириб турди. Юсуғининг физионияси ўзининг баландишини кечириб турди. Сахнадаги асаарлар драматик ҳолат ва жесини ўзининг кечириб турди. Асаар мавзуди мутинни янида кечкинлаштиришини маънанини ўзининг кечириб турди.

Спектакль ўзининг бадий этиктига ва яхлитлини кечириб турди. Юсуғининг физионияси ўзининг баландишини кечириб турди. Сахнадаги асаарлар драматик ҳолат ва жесини ўзининг кечириб турди. Асаар мавзуди мутинни янида кечкинлаштиришини маънанини ўзининг кечириб турди.

Спектакль ўзининг бадий этиктига ва яхлитлини кечириб турди. Юсуғининг физионияси ўзининг баландишини кечириб турди. Сахнадаги асаарлар драматик ҳолат ва жесини ўзининг кечириб турди. Асаар мавзуди мутинни янида кечкинлаштиришини маънанини ўзининг кечириб турди.

Спектакль ўзининг бадий этиктига ва яхлитлини кечириб турди. Юсуғининг физионияси ўзининг баландишини кечириб турди. Сахнадаги асаарлар драматик ҳолат ва жесини ўзининг кечириб турди. Асаар мавзуди мутинни янида кечкинлаштиришини маънанини ўзининг кечириб турди.

Спектакль ўзининг бадий этиктига ва яхлитлини кечириб турди. Юсуғининг физионияси ўзининг баландишини кечириб турди. Сахнадаги асаарлар драматик ҳолат ва жесини ўзининг кечириб турди. Асаар мавзуди мутинни янида кечкинлаштиришини маънанини ўзининг кечириб турди.

Спектакль ўзининг бадий этиктига ва яхлитлини кечириб турди. Юсуғининг физионияси ўзининг баландишини кечириб турди. Сахнадаги асаарлар драматик ҳолат ва жесини ўзининг кечириб турди. Асаар мавзуди мутинни янида кечкинлаштиришини маънанини ўзининг кечириб турди.

Спектакль ўзининг бадий этиктига ва яхлитлини кечириб турди. Юсуғининг физионияси ўзининг баландишини кечириб турди. Сахнадаги асаарлар драматик ҳолат ва жесини ўзининг кечириб турди. Асаар мавзуди мутинни янида кечкинлаштиришини маънанини ўзининг кечириб турди.

Спектакль ўзининг бадий этиктига ва яхлитлини кечириб турди. Юсуғининг физионияси ўзининг баландишини кечириб турди. Сахнадаги асаарлар драматик ҳолат ва жесини ўзининг кечириб турди. Асаар мавзуди мутинни янида кечкинлаштиришини маънанини ўзининг кечириб турди.

Спектакль ўзининг бадий этиктига ва яхлитлини кечириб турди. Юсуғининг физионияси ўзининг баландишини кечириб турди. Сахнадаги асаарлар драматик ҳолат ва жесини ўзининг кечириб турди. Асаар мавзуди мутинни янида кечкинлаштиришини маънанини ўзининг кечириб турди.

Спектакль ўзининг бадий этиктига ва яхлитлини кечириб турди. Юсуғининг физионияси ўзининг баландишини кечириб турди. Сахнадаги асаарлар драматик ҳолат ва жесини ўзининг кечириб турди. Асаар мавзуди мутинни янида кечкинлаштиришини маънанини ўзининг кечириб турди.

Спектакль ўзининг бадий этиктига ва яхлитлини кечириб турди. Юсуғининг физионияси ўзининг баландишини кечириб турди. Сахнадаги асаарлар драматик ҳолат ва жесини ўзининг кечириб турди. Асаар мавзуди мутинни янида кечкинлаштиришини маънанини ўзининг кечириб турди.

Спектакль ўзининг бадий этиктига ва яхлитлини кечириб турди. Юсуғининг физионияси ўзининг баландишини кечириб турди. Сахнадаги асаарлар драматик ҳолат ва жесини ўзининг кечириб турди. Асаар мавзуди мутинни янида кечкинлаштиришини маънанини ўзининг кечириб турди.

Спектакль ўзининг бадий этиктига ва яхлитлини кечириб турди. Юсуғининг физионияси ўзининг баландишини кечириб турди. Сахнадаги асаарлар драматик ҳолат ва жесини ўзининг кечириб турди. Асаар мавзуди мутинни янида кечкинлаштиришини маънанини ўзининг кечириб турди.

Спектакль ўзининг бадий этиктига ва яхлитлини кечириб турди. Юсуғининг физионияси ўзининг баландишини кечириб турди. Сахнадаги асаарлар драматик ҳолат ва жесини ўзининг кечириб турди. Асаар мавзуди мутинни янида кечкинлаштиришини маънанини ўзининг кечириб турди.

Спектакль ўзининг бадий этиктига ва яхлитлини кечириб турди. Юсуғ

